Kívül tágasabb

Nem csupán a többségi tulajdonos akaratát, a magyar tőkepiacot is minősíti az a tény, hogy a Pick Szeged Rt. búcsúzik a tőzsdétől. Ahová úgy került, hogy privatizációjának tőzsdei formáját választotta a nagy hatalmú Állami Vagyonügynökség.

Tény, nagyon sok kisrészvényes éppen a Pick papírjain keresztül tanulta meg, mit jelent befektetőnek lenni. Adta, vette a papírokat, s idegesítette magát, ha azután szaladt fel a részvényárfolyam, hogy túladott csomagján. Elvileg néhány esztendőn belül megtízszerezhette volna pénzét sok kisbefektető, de hát ők éppen arról híresek, hogy türelmetlenek. Vagy arról, hogy nagyon kívárnak, mert a Pick árfolyam-alakulása szárnyalásnál, zuhanásnál is okozott meglepetést.

Megkérdeztünk néhány embert a Pick tőzsdei kivezetése kapcsán, legnehezebben kisrészvényest találtunk. Olyat, aki névvel is vállalja, hogy ekkor és ekkor volt részvénye, ennyiért vette, bukott, vagy nyert rajta. Persze időközben jól el is fogytak. Az első esztendőkben a Szegedi Ifjúsági Ház nagytermében kellett tartani az éves rendes közgyűléseket, ahol Lippai Pál és Szalay István polgármester is tiszteletét tette. Küldhettek volna mást is Szeged részvénypakettjével, de úgy érezték, a város messze legnagyobb versenypiaci munkáltatójának évente egyszer ez kijár. A harmadik ciklusban a város eladta részvényeit...

A Picket persze nem kell sajnálni, ma is több ezer embernek ad munkát, nyereségesen gazdálkodik, közelebb van az uniós csatlakozáshoz, mint a legtöbb magyar nagyvállalat, csak ezután kevesebbet fogunk tudni róla. Nem lesznek például negyedéves tőzsdei gyorsjelentések. Az új tulajdonos, az Arago sosem szerette a tőzsdét, s ez persze kölcsönös volt: az értékpapírpiac is sokáig amolyan ügyes „fenegyerekként" kezelte az Aragót.

És tényleg ügyes, profi volt. Hiszen gyakorlatilag az elmúlt kormányzati ciklusban vette át és szilárdította meg hatalmát a Pickben, miközben inkább a baloldalhoz köthető, mintsem a jobbhoz. (A szakma ma is emlegeti a bizományi ügyét, amikor engednie kellett Simicskáéknak.) Szóval, az árral szemben is sikerül, ha egyáltalán szabad bármilyen kis politikát is belevinni olyan dologba, amiben nincs.

KOVÁCS ANDRÁS

Véleménykülönbségek

Három önkormányzati ciklus, három vezető politikus, aki különbözőképpen látja a Szeged kötődését a Pickhez.

– Annak idején, amikor az állami vállalatból részvénytársaság lett, *Bihari Vilmos* vezérigazgató és *Járai Zsigmond*, az átalakulást levezénylő pénzügyi cég vezetője keresett meg – emlékezett vissza a város részvényszerzésére a rendszerváltozás utáni első polgármester, *Lippai Pál*, aki elmondta: a Pick által birtokolt városi földterület arányában kapott részvényeket a város. A városi vagyon fontos elemeként tartottuk nyilván a részvényeket, olyannyira, hogy az éves közgyűléseken személyesen vettem részt. Örömmel szemléltem a részvények rendkívüli árfolyam-emelkedését és szomorúan az értékvesztésüket. Nem vagyok képben, hogy megítéljem, indokolt volt-e a városi tulajdonú részvények eladása, amelyek megszerzésével az Aragó többségi tulajdonos lehetett.

Básthy Gábor, aki 1994 és 1998 között a város gazdasági ügyekért felelős alpolgármestere volt, úgy véli, hogy a Pick a város számára mindig is fontos cég volt és lesz. Túl azon, hogy a márkanév neve összefonódott Szegedével, nem mellékes, hogy a társaság komoly adófizetője és munkáltatója a városnak. A volt alpolgármester elmondta: a város tulajdonában lévő csaknem 100 ezer részvényt tőkebefektetésnek, tartaléknak tekintették, tartalékként. Az 1998–2002. közötti önkormányzati ciklus vezetői úgy vélték, érdemes értékesíteni e csomagot. Básthy véleménye szerint a döntés és az időzítés nem volt rossz, a módon lehetett volna változtatni.

Bartha László az elmúlt négy esztendő szegedi polgármestere határozottan állította, hogy a lehető legjobb időben vált meg a város Pick-részvényeitől. Mint mondta, korábban hét esztendő alatt 70 millió forintnyi osztalékbevétele származott a szegedi kasszának, s ezt kevesellve döntött úgy a városvezetés, hogy értékesíti a szalámipapírokat. A cég és a város kapcsolata változatlanul fontos, ezt a tőzsdei kivezetés nem befolyásolja – fogalmazott Bartha László, aki jelenleg is a Pick felügyelőbizottságának tagja. Az expolgármester szerint a Pick hírneve változatlanul erős.

K. B.–O. K. K.

Utoljára tegnap kereskedhettek a szalámicég papírjaival

Búcsúzott a tőzsdétől a Pick

Tegnap kereskedhettek utoljára a Budapesti Értéktőzsdén a Pick részvényeivel, a nagy múltú cég papírjai távoznak a „parkettről". Ebből az alkalomból érdemes felidézni az elmúlt tíz esztendő történéseit, a naggyá válást, a tulajdonosváltás, a részvényárfolyamok hullámzását, miközben a társaság tette a dolgát: sertést és marhát vágott, szalámit és húsárukat készített. Európai minőségben, s egyre közelebb az európai mérethez.

Hónapra pontosan tíz esztendeje, 1992 novemberében jelent meg lapunkban a Pick Szeged nagyméretű hirdetése, miszerint az 1000 forint névértékű részvények jegyezhetők november 27. és december 4. között a kijelölt postahivatalokban. Az értékpapírokért készpénzzel és kárpótlási jeggyel is lehetett fizetni. Különösen az utóbbi konstrukció volt nyerő, a sajátságos beszámítási árfolyam miatt. Fogyott is szépen a Pick papírja, hónapokon belül megduplázhatták a pénzüket a befektetők. 1993 közepén már 2000 forint körül forgott a Pick a tőzsdén. Akkoriban három kárpótlási jegyet lehetett becserélni két Pick-részvényre, merthogy a szalámicég papírjait több körben is lehetett jegyezni. Panaszkodott is a mesterséges átváltási árfolyamra az akkori gazdasági igazgató, *Vámosi Lukács*, szerinte a 3:1 átváltási arány lett volna indokolt.

Részvénytársaság lett a Pick, s hamarosan a tőzsde „üdvöskéje", hiszen elnyerte az év tőzsdei kibocsátója címet is. A részvényárfolyam szárnyalt, egy kötés erejéig 18 ezer forint felett is született üzlet a Pick-részvényre. A csúcsév az 1997-es volt, még a decemberi záróár is elérte a 16 ezer 300 forintot, az éves átlagár 13 ezer felett volt. A legtöbb kisbefektető persze sokkal hamarabb, kétszeres, háromszoros, ötszörös haszonnál kiszállt, s a részvények többsége szép lassan átvándorolt az intézményi befektetők kezébe. 1997 végén a részvényeknek 90 százalékát már ők birtokolták, 5 százalék volt magánbefektetők kezében, 2 a dolgozók tulajdonában, míg közel 3 százalékkal az önkormányzatok – köztük a szegedi – rendelkeztek. A Pick-csoport addigra már érdekeltségi körében tudhatta a Herz Szalámigyárat, a győri központú Ringát, a Makói Kolbászgyárat és a szegedi Élikert. A Pick szépen prosperált, több milliárd forintos adózás előtti eredményt produkált évről évre. A vezetést leginkább az zavarta a tőzsdei szereplésben, hogy az árfolyamot nem igazán a Pick eredményessége mozgatta, hanem a külső tényezők. Ezek között például a külföldi intézményi befektetők vásárlásai, illetve eladásai, még 1999 végén is a külföldi kézben volt a részvények több mint 75 százaléka. Ezen túl 11 százalékot birtokoltak a hazai magánszemélyek, illetve közel 10-et a magyar intézményi befektetők, s volt az államnál is három százalék.

Ez a tulajdonosi struktúra tekinthető az utolsó békeévnek a Pick történetében. A szalámicég vezetése nyugodtan kormányozhatta az egyre növekvő méretű hajót, az ötszázalékos szavazati korlát miatt – bármennyi részvénye is volt valakinek, a közgyűléseken csupán 5 százalékot ért – igazából a menedzsmentet nem irányították kívülről. A közgyűlésekre nem jöttek el a külföldiek, így azt az 50 százalék alatti részvétel miatt fél óra múlva még egyszer össze kellett hívni, hogy azon 10-20 százalék közötti részvételi arány mellett szülessenek meg a döntések. A gazdasági igazgató gyakran emlegette úgy a Bank of New York pakettjét, kollégája egy másik nagyobb befektetőjét, hogy kettőjük szavazata többet ért, mint a teremben ülő összes részvényesé együttvéve. Így azután nem történhetett meglepetés.

Történt viszont 2000-ben, amikor a változás első jeleként a Pick eltörölte az ötszázalékos szavazati korlátot. A szakma azonnal tudta, hogy valaki – Pick esetében az Arago – mint pénzügyi befektető összegyűjtött néhányszor öt százalékot és kész helyzet elé állította a Pick vezetését. *Leisztinger Tamás*, az Arago első embere, ma a Pick igazgatóságának elnöke egy lapunknak adott interjújában azt nyilatkozta, hogy csupán később szeretek volna „színt vallani", de attól féltek, hogy az igazgatóság hatáskörébe tartozó zártkörű tőkeemelést egyetlen nagy és erős szakmai befektető jegyzi le, s azzal nem bírta volna a részvényfelvásárlási versenyt az Arago.

Tény, akkoriban már a Pick vezetése is érzékelte a részvényfelvásárlást. Tárgyaltak is külföldi szakmai befektetővel, de az Arago gyorsabb volt. Közvetítőn keresztül ők vásárolták meg Szeged 6-700 milliós pakettjét is, aminek érdekessége, hogy néhány hónap múlva több százmillióval többet ért volna a csomag, egy-másfél évvel később viszont már csak töredék volt az árfolyam.

Az Arago szép lassan átvette a Pick irányítását, részesedése átlépte a 33 százalékot, az 50-et, a 75-öt. Többször is tett nyilvános vételi ajánlatott a Pick részvényeire, mire eljutott 90 százalék fölé.

Eközben azonban történt egy s más. A 2001. szeptember 11-i terrortámadás nyomán 2500 forint körül fogott padlót a Pick-részvény árfolyama, s a szakértők hajlanak arra, hogy az Arago ez idő tájt módosított stratégiát: irányító pozícióból meghatározó tulajdonossá válni. Akkoriban telekáron, ócskavasáron többszörösét érte a Pick, mint a tőzsdei ára.

A felvásárlás útja nem volt könnyű, a pénzügyi befektető többször is tengelyt akasztott a tőzsdefelügyelettel, időnként bírságot fizetett, pert is vesztett, de haladt a maga útján. Közben hangoztatta, hogy hosszú ideig nem hajlandó osztalékot fizetni, vagyis jobban járnak a részvényesek, ha eladják papírjaikat a nyilvános vételi ajánlat során. Amikor már jó nagy volt a részesedése, mindenki nagy megrökönyödésére 100 százalékos osztalékot szavazott meg magának, ami csak szokatlan volt, de nem törvénytelen.

Az Arago azt is hamar világossá tette, hogy megfelelő részesedés után ki akarja vezetni a tőzsdéről a Picket. A részvény forgalomképessége az egyre csökkenő közkézhányad miatt magától is minimálisra csökkent.

K. A.

Kisrészvényesek szavaznak a Pick-közgyűlésen. *Fotó: Karnok Csaba*

Lapunk hirdetése 1992 november végén.

A kisrészvényes már nem ideges, a beszállító nyugodt

Pick Rt. részvényeinek tőzsdei kivezetése nem meglepetés a szalámipapírok iránti csekély kereslet már régen megkérdőjelezte a tőzsdei jelenlétet. Az ügyben szerettük volna megszólaltatni a folytonosságot képviselő Bihari Vilmost, a társaság vezérigazgatóját, illetve az Arago valamelyik vezetőjét – sikertelenül.

Volt olyan időszak, hogy minden második szegedi tőzsdéző – már csak egészséges lokálpatriotizmusból is – büszkén birtokolt néhány Pick-részvényt. *Német Tamás*, a Tisza Invest elemző munkatársa szerint két esztendővel ezelőtt vált tapinthatóvá a befektetői tanácstalanság. A bizalomvesztés oka egyértelműen a Pick tulajdonosi szerkezetének változása volt. Azóta sokan eladták részvényeiket, majd jött a szeptemberi tőzsdei kivezetés híre, az Arago újabb, részvényenként 5265 forintos vételi ajánlata.

– Nem tudom, szerencse-e vagy sem, de én ezen az áron megváltam a szüleim kárpótlási jegyéből vett Pick-részvényektől – mondja *Török István*, aki inkább nosztalgiából, mintsem befektetési célból őrizgette a papírokat. Persze eladhattam volna két-három éve 9-10 ezer forintért is, másrészt viszont örülök, hogy a mostani részvénycseréből már kimaradtam – nyugtatja magát.

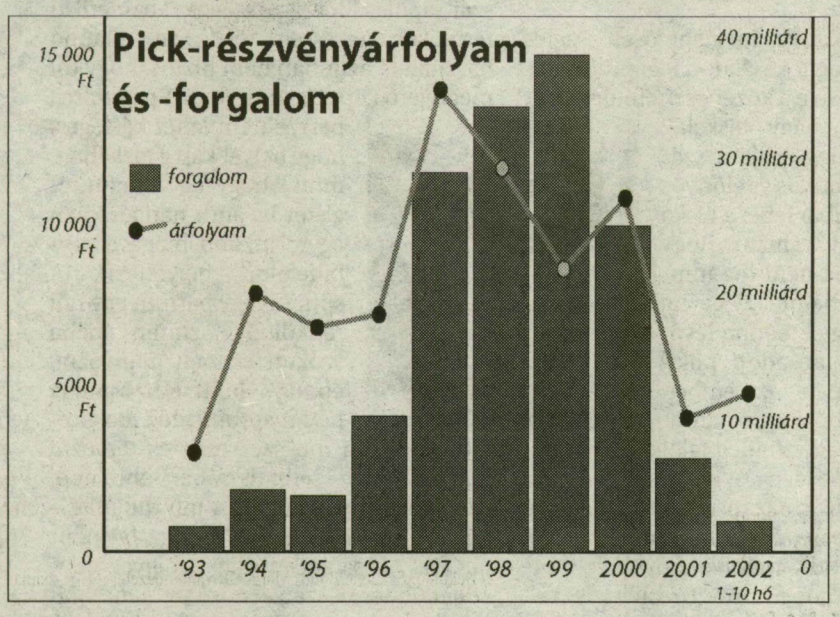

Rákos Tibor szegedi országgyűlési képviselő szintén birtokolt jó néhány kisrészvényt. Azért vett helyi cégek értékpapírjaiból, mert úgy gondolta, könnyebb itt helyben információt szerezni, közgyűlésre járni és intézkedni, meg persze volt ebben városi büszkeség is. A honatya abból sem csinál titkot, hogy Pick-részvényeitől több éve megvált, s a szakítás oka egyértelműen az Arago, mint jellegzetes pénzügyi befektető magatartása volt.

Jelenleg a Pick a tőzsdei kivezetés ellenére is határozottan értékes cég, a humánerőforrás erejét, a márkanév ismert csengését és a cég megbízható goodwilljét számítva 10-11 ezer forintos értéket is képvisel egy szalámipapír. A kisrészvényesek már nemigen, a szakértők azonban egyre gyakrabban találgatják, mi történhet majd a Pickkel.

– Én a tőzsdének kiemelkedő fontosságot tulajdonítok, mert úgy ítélem meg, hogy az elmúlt évtizedben nagyban hozzájárult ahhoz, hogy sikeresen lezajlott hazánkban a privatizáció – mondta lapunknak *Kamarás Miklós*, az ÁPV Rt. vezérigazgatója. Szerinte az ÁPV Rt. a jövőben is megkülönböztetett szerepet szán a tőzsdének a magánosítás során. Ugyanakkor egy nagy többségében magántulajdonban lévő vállalkozás esetén – mint amilyen a Pick Rt. is – tiszteletben kell tartani a tulajdonosok döntését. Ha ők úgy látják, hogy fejlesztési törekvéseiket, a piaci pozíciók megtartását tőzsdén kívüli cégként eredményesebben tudják megoldani, a kivezetést nem tartja rossz döntésnek a vezérigazgató. Az ÁPV Rt., mint aranyrészvényes érdekei a döntés nyomán egyébként nem sérülnek.

A szentesi Pankotai Agrár Rt. igazgatótanácsának elnöke, *Oláh József* úgy véli, a Pick Rt. kivonulása a tőzsdéről nem hoz különösebb változást cégük és az élelmiszer-ipari részvénytársaság kapcsolatában, hiszen ők részvényekkel nem rendelkeznek. Értékelése szerint a felvásárlási árakat ez a tény a jövőben nem befolyásolja: tartós, kiegyensúlyozott az üzleti kapcsolat hosszú évek óta a két vállalat között.

A Pankota évente 20-30 ezer darab sertést szállít a Picknek. Oláh tudomása szerint a Dél-Alföld legnagyobb élelmiszer-ipari vállalatának vásárlási szándéka változatlan, mint ahogyan a Pankota is folytatni fogja a nagyüzemi állattenyésztést. Az élet nem állhat meg egy ilyen tőzsdei esemény miatt.

O. K. K.–B. Z.–B. G.